

Den store himmelseng

Af lic. theol. Povl Götke

Lektor ved TPC Løgumkloster

På internationalt plan er der på alle måder gang i produktudviklingen indenfor begravelseskulturen, ikke mindst tilskyndet af driftige og innovative bedemænd, som ganske givet med rette øjner et kæmpe forretningspotentiale. Med den rette markedsføring og påvirkning af forbrugeren, kan det nemt gå hen og blive en endnu større event end brylluppet. Forudsætningen er at man kan få "trafikken" til at køre udenom de traditionelle forvaltere, herhjemme præst og folkekirkelige institutioner.

Også globaliseringen betyder at nye skikke begynder at vinde indpas. I England har således en forholdsvis stor religiøs minoritetsgruppe anmodet om tilladelse til åben kremering på samme måde som det foregår ved Ganges-floden i Indien. Hvis man er tilhænger af Aston Villa, kan man få nedsat urnen i græstæppet på klubbens hjemmebane. I Sverige diskuterer man mere eller mindre økologiske former for begravelse, for eksempel i form af frysetørring af liget, som nedsætter tiden for den organiske nedbrydelse markant. Herhjemme har det i den forgangne sommer blandt andet været diskuteret, om ikke der skal gives mulighed for begravelse på egen jord som supplement til spredning af asken over havet. I Tyskland er sådan noget som skovkirkegårde populære. I Schweiz har man indført neutrale, uindviede bisættelsespladser. Og så videre, og så videre.

Går man på nettet, får man virkelig indblik i den fremtid med hensyn til mangfoldig begravelseskultur, der muligvis venter os. På www.4feetunder.dk kan man få inspiration til

valg af urne: Hvorfor skal den absolut ligne en keramisk lampefod, hvorfor ikke et hjerte? Eller hammer og segl? Eller en billardkugle? Eller en skakbrik? Eller et timeglas? Eller en flyvemaskine? Eller et flygel? Eller en boksehandske? Hvorfor egentlig ikke? Mulighederne er legio.

Og hvis man foretrækker jordfæstelse, hvorfor så ikke gå ind på www.peacefunerals.co.uk og vælge en kiste i pileflet, enten den med afrundede former til små kr. 4000 plus levering, eller den firkantede og mere klassisk kiste-agtige til den fordelagtige pris af kun ca. kr. 3000 plus levering.

Selve transporten i forbindelse med religiøse handlinger er som bekendt et kapitel for sig. Med hensyn til begravelser er der på det felt historisk set sket en markant udvikling fra mandsbårne, håndholdte kistefremførelser, over hestevogn til limousinekørsel med otte cylindre og sørgmodigt, slentrevenligt automatgear. Hvorfor skulle udviklingen slutte der? Hvorfor egentlig ikke gå ind på www.motorcyclefunerals.com og bestille en motorcykel med ombygget, vandtæt sidevogn med plads til kisten. "A dignified final ride" skal nok blive et hit blandt os på +45 år, som i disse år køber en rockguitar med forstærker i Aldi og springer ud som rå motorcyklister med gråsprængt hentehår, tatovering og lædertøj.

Hvis ens præferencer går mere i retning af den noble statsmandsmodel, er "a railway funeral" naturligvis det oplagte valg. I Derbyshire kan man vælge af få transporteret sin kiste med damplokomotiv på en nedlagt lokalbane og dermed indskrive sig i en historie, der også tæller notabiliteter som Dronning Victoria, kong George VI og Sir Winston Churchill. Helt ærligt: Hvorfor ikke?

Det gælder altså på dette område som på alle andre: næppe har den ene bølge af idioti taget land, før den næste rejser sig. Det er folkekirkens rolle at være et værn mod det. Dermed være ikke sagt at tingene ikke skal udvikle sig, men det skal være i et moderat tempo, hvor vi har vores sjæl og – ikke mindst – vores kultur med. Det er den statsligt indlejrede folkekirkens raison d'être at skabe en majoritetskultur, hvor de fleste er fælles om det meste. Det gælder også den måde, hvorpå vi vælger at stedes til hvile. Folkekirken skal så vidt muligt sikre, at vi trods pluralitet, mangekulturalitet, etnisk og religiøs mangfoldighed, individualisering og globalisering og så videre, alligevel for langt de flestes vedkommende ender inden for den samme ramme, nemlig kirkegården, på nogenlunde den samme måde.

Det er ikke bare på det symbolske plan uhyre vigtigt. Kirkegården er en uerkendt integrationsfaktor, og derfor er det efter min mening også meget uheldigt at vores muslimske brødre og søstre ekspederes langt ud på en mark på Brøndby Overdrev i stedet for at blive placeret i nærheden af os andre.

Og så skal vi selvfølgelig i et vist omfang acceptere den lægmandsreligiøsitet, som allerede flourer rundt omkring på kirkegårdene i form af billeder, bamser og levende lys. Det er en helt nødvendig sorgbearbejdning, en måde at få parkeret den uforløste kærlighed, som ophober sig, trykker og gør ondt, når man mistet en person, man elsker og holder af og måske har skullet beskytte. For eksempel et barn. Og det er kun en fase! Efter fem-ti år finder sorgen som oftest sit naturlige leje og graven indfører sig i den danske tradition for kirkegårdskultur.

Hvis vi fortsat skal undgå de værste udskejelser og fastholde en nogenlunde ensartet kultur på det her område, skal folkekirkens præster være mere opmærksomme på deres rolle som ambassadører for en ganske bestemt form for kulturel orden. De skal for eksempel meget mere bevidst integrere dansk tradition for gravlæggelse og kirkegårdskultur i undervisning af minikonfirmander, almindelige konfirmander og i forbindelse med voksenundervisning, gerne ved helt konkret at tage udgangspunkt i den lokale eller lokalt benyttede kirkegård.

Der er al mulig grund til at fokusere på dette, for kristendommen er – som så mange andre religioner – en hjælp til at håndtere menneskelivets fundamentale og uomgængelige fænomener, herunder ikke mindst døden.

Endvidere er det ud fra en teologisk betragtning en kærkommen lejlighed til at understrege det elementære forhold, at nok er død og begravelse en definitiv afslutning på noget unikt, nemlig et menneskeliv, hvorfor der er tale om signifikant begivenhed, der skal markeres. Men det er mere end det! Kristeligt anskuet er død og begravelse også en begyndelse på noget andet: det evige liv i Guds hånd. Kirkegården er i det lys den store himmelseng, hvor vi i trygge rammer afventer den yderste dag.